

gjort den Erfaring ved 5 Børns Opdragelse, som jeg har gjort, at man maa gaae udenom mange smaa Vanskeligheder for at komme igjennem, og at man ikke kan trods Opdragelsen igjennem med det absolut Rette, vilde Forholdet maaskee have stillet sig anderledes; men alt dette tilsammentaget har bragt mig til at gjøre det, hvad jeg allerede mere end een gang har gjort, og som jeg, om jeg skulde blive ved at leve længer i det parlamentariske Liv, som ikke er rimeligt, fremdeles vil komme til at gjøre, det er, ikke at holde fast paa en enkelt Sætning, men tage Omstændighederne, som de ere, men med fuld Bevidsthed om, hvad jeg gjør, for at jeg, naar den Tid kommer, hvor jeg kan komme tilbage derfra, kan holde fast paa det Rigtige. For mig er det en smertelig Følelse, at en af de Mænd, som meest have arbejdet for lidt efter lidt at føre os ind paa det parlamentariske, constitutionelle eller repræsentative System, man kalder det nu hvad man vil, skal være den, der saaat sige leder os til at opgive i sit Grundvæsen en Deel af vor Forsatning; det er en sørgelig Tanke, men Tid og Omstændigheder forandre sig; for at undgaae det ene griber man til det Andet, det maa man finde sig i, det kan igjen komme tilbage i en paafølgende Tid. Jeg er ganske enig med det ærede Medlem fra Kjøbenhavns 8de Valgfreds (Rimestad), naar han siger, at vi skulle være os bevidste, at de Indrømmelser, vi her have gjort, kunne vi ikke komme tilbage fra. Vi maae i det forestaaende Finantsaar paatage os enhver Gageansættelse som rimelig, der vil ikke være noget Menneffe paa Jorden, der vil kunne forklare det ærede Medlem her ligeoverfor (Alberti), at Meningen af disse forunderlige, gaadefulde Ord er Andet end: Giv høie Gager, giv endnu høiere Gager, giv endelig saa høie Gager som muligt, saamange Gager som muligt, jo flere Gager jo bedre, og naar han haaber, at vi i det derefter følgende Finantsaar skulle blive mere frigjorte, end vi ere det med Hensyn til det forestaaende Finantsaar, da dreier Spørgsmaalet i en væsentlig Grad sig derom, om vi skulle være Herrer over, at denne Reform skal fortsættes længere end i det første Finantsaar eller ikke. Blive vi ikke Herre over, at denne Re-

form skal fortsættes længere, saa vil man, naar man ikke synes, at man med Bequemmelighed kan skaffe og være bekendt at skaffe alle de høie Lønninger, som man under sine Fættene og Brødre, kort sagt, jeg veed ikke hvem, gaae tilbage til den nærværende Tilstand og holde sig til den; ere de, der for Diebliffet ere ved Noget, ikke tilbøielige dertil, saa komner der Noget, der med Held ville exploitere den, ville bruge den, saa komme de nye smaa Statsraader og trænge de gamle bort. Det er Noget, som vi have seet, vi maae gjøre os fortrolige med, at der staaer en Paragraph i Grundloven — jeg troer det er § 22 — som er et Grundlag for en bureaukratisk Forsatning ved Siden af den repræsentative Forsatning; saalænge vi ikke kunne faae den Paragraph, kunne faae det Halve af den Paragraph ud af Grundloven, saalænge vil der her i Landet ikke blive nogen fuldstændig velordnet Regjering; men alt det have vi længe vidst, og det maae vi finde os i. Vi maae blot være os dette bevidst, vi maae ikke opstille det anderledes for os, end Virkeligheden indrømmer os. Endnu skal jeg tilføie en Ting. Af de forskjellige Betragtninger, som ere komne frem, har jeg lært den besynderligste Opfattelse af, hvorledes Folkethinget kan udøve sin Indflydelse gjennem Finantsloven; jeg har hidtil troet, at Folkethingets forstandige og besindige Indflydelse gjennem Finantsloven var en directe, det vil sige, at dersom man kom til den Erkendelse, at en vis bestemt Udgift ikke var rigtig, saa nægte man den, dette troede jeg var Folkethingets Indflydelse og ikke en anden; men nu har jeg lært, at naar Folkethinget vil tilvinge sig Ret til at lære at kjende, hvorledes Jurisdictionerne skulle ordnes og inddeles, saa skal man nægte Ministeren Bevilling til Brøer, kommer Ministeren og begjærer noget Rignende, saa nægter man det, kort sagt, begjærer Ministeren en extraordinair Ting, saa have vi ved Nægtelsen en overordentlig stor Indflydelse, det vil sige, at naar vi nægte os det for Samsundets Udvikling Nødvendige, saa kunne vi derved udøve en stor Indflydelse paa Ministeriet; saaledes har jeg nu lært det, hvorfra jeg har lært det, behøver jeg ikke at sige, dette er min Opfattelse af den finantsielle Side. Hvad vil dette egentlig sige, udtrykt i andre,